

JULKISTEN MONOPOLIYHTIÖIDEN JA YKSITYISTEN LISENSSIYHTIÖIDEN EROT RAHAPELIMARKKINOILLA

KKV-päivä 2023

Virve Marionneau

Centre for Research on Addiction, Control, and Governance (CEACG)

Helsingin yliopisto

SISÄLTÖ

1. Taustaa: Miksi järjestelmällä on väliä?
2. Järjestelmävaihtoehdot
3. Kanavoinnin tarkoitus
4. Järjestelmät haittojen näkökulmasta
5. Järjestelmät tuottojen näkökulmasta
6. Järjestelmät valvonnan näkökulmasta
7. Mitä voimme oppia muilta?

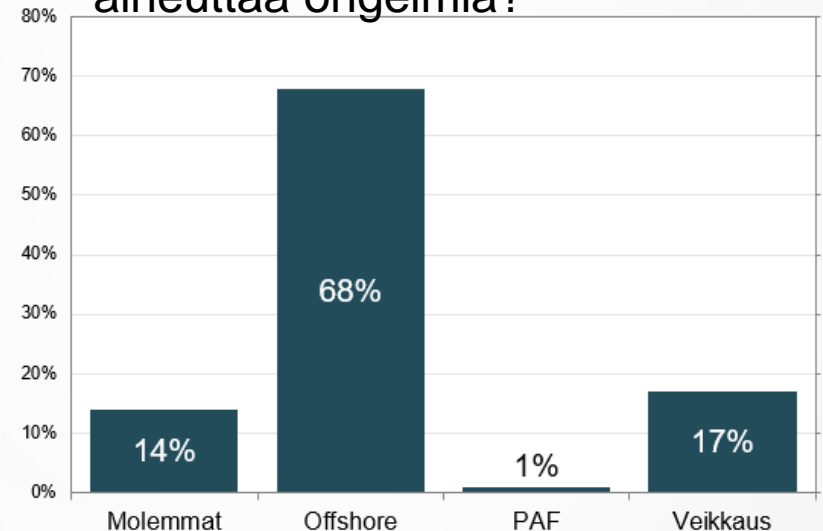
VM saa rahoitusta tutkimustyöhön Arpajaislain § 52 perusteella (yhteistyössä Sosiaali- ja terveysministeriön sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa) sekä Suomen Akatemialta (projekti 349589 CODEG). VM johtaa projekteja myös Oikeusministeriön (projekti Rahapelit ja velkaantuminen); sekä Ranskan Assurance Maladien rahoituksella (projekti CIPRAL).

MIKSI JÄRJESTELMÄLLÄ ON VÄLIÄ?

- Verkossa kilpailu lisensoitujen ja ”offshore”-tarjoajien välillä
 - Suomessa huomattavasti korkeampi offshoren osuus kuin Euroopassa keskimäärin
- Offshore aiheuttaa merkittävän osan haitoista
 - Peluurin aineistoissa
 - Ylivelkaantuneiden keskuudessa
- Offshoren rajoittaminen ja sääntely vaikeaa
 - Mainonta ja näkyvyys

Peluurin aineisto: mikä yhtiö aiheuttaa ongelmia?

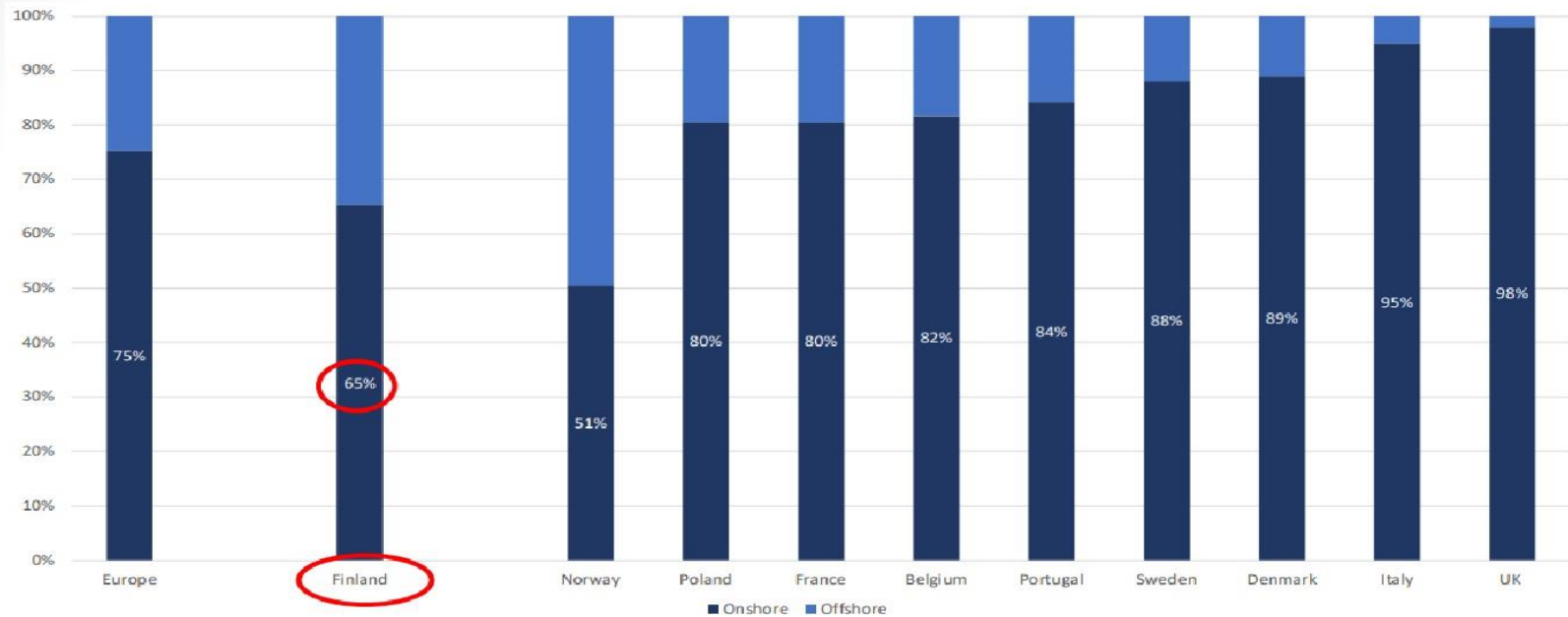

KANAVOINTIKYKY

European Channelisation

European Markets Online Channelisation Split

JÄRJESTELMÄVAIHTOEHDOT

Erilaisia järjestelmiä:

Yksinoikeusjärjestelmä

Suljettu
lissensijärjestelmä

Avoin
lissensijärjestelmä

Erilaisia toimijoita:

Valtion yhtiöt

Erilaiset yksityiset
toimijat

Järjestöt,
hyväntekeväisyystoimijat

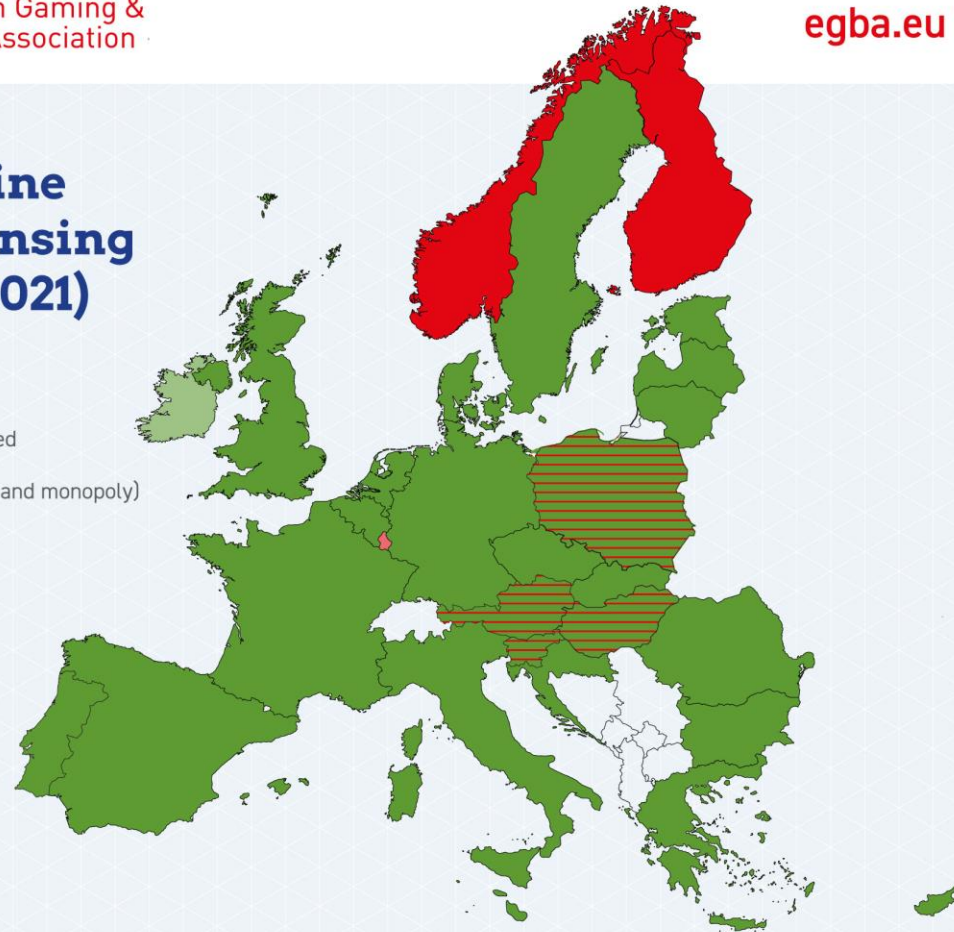
JÄRJESTELMÄT EUROOPASSA

EGBA | European Gaming & Betting Association

egba.eu

European online gambling licensing regulations (2021)

- Multi-licensing
- Multi-licensing to be introduced
- Mixed (partial multi-licensing and monopoly)
- Monopoly
- Unregulated

Austria: Sports betting is multi-licensed, while casino gaming and poker are both provided by a monopoly. **Cyprus:** Sports betting is multi-licensed, while casino gaming and poker are both prohibited. **France:** Sports betting and poker are both multi-licensed, while casino gaming is prohibited. **Germany:** Sports betting is multi-licensed, but casino gaming licensing is at the discretion of the respective Länder; virtual slots will be allowed for private operators from 1st July 2021. **Hungary:** Sports betting is provided by a monopoly company, while casino gaming and poker are both multi-licensed. **Ireland:** Multi-licensing regulation is expected to be introduced in 2021/2022. **Poland:** Sports betting is multi-licensed, while casino gaming and poker are both provided by a monopoly company. **Slovenia:** Sports betting is provided by a monopoly company, while casino gaming and poker are both multi-licensed.

KANAVOINTI: TAVOITE VAI KEINO?

Yksityisyyden suojele ja luotettavuus (esim. datapolitiikka)

Rikollisuuden ehkäisy / vähentäminen (esim. rahanpesu)

Haittojen ehkäisy / vähentäminen (kuluttajansuojelu)

Tuottojen lisääminen (verotus, lisenssimaksut)

JÄRJESTELMÄT HAITTOJEN NÄKÖKULMASTA

- Systemaattinen kirjallisuuskatsaus, monopolijärjestelmät ja lisenssijärjestelmät
- Kolme haittaulottuvuutta:

Yksilötaso

- Indikaattori: ongelmapelaamisen määrä
- Monopoli hieman parempi / ei eroa

Kansanterveystaso

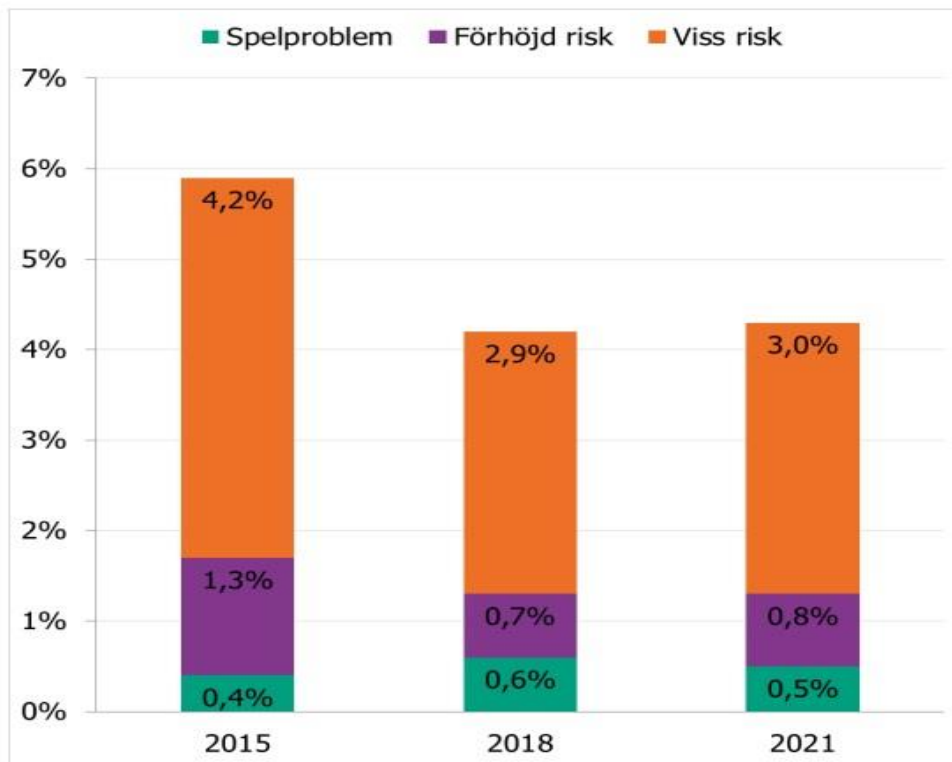
- Indikaattori: kokonaiskulutus
- Monopoli hieman parempi / ei eroa

Järjestelmätaso

- Indikaattori: eturistiriidat
- Lisenssijärjestelmä parempi

RAHAPELIHAITAT RUOTSISSA

Källa: Swelogs

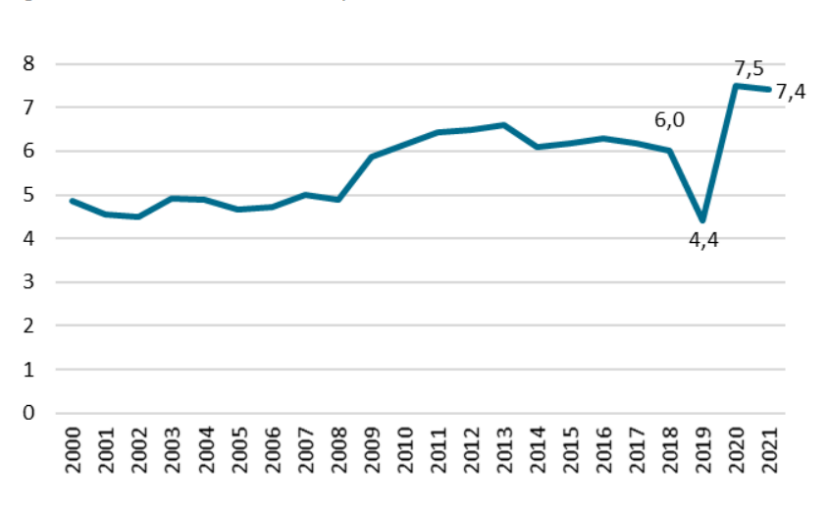
- Swelogs-pitkittäistutkimus
- Lisenssijärjestelmään siirtyminen ei ole juurikaan vaikuttanut peliongelmienv määrään.
- Verkkopelaaminen lisääntynyt (myös koronan vaikutus).

JÄRJESTELMÄT TUOTTOJEN NÄKÖKULMASTA

Ruotsin valtion rahapelituotot
lisensijärjestelmän myötä
(Statskontoret)

Figur 7. Statens samlade intäkter från spel 2000–2021 (miljarder kronor)

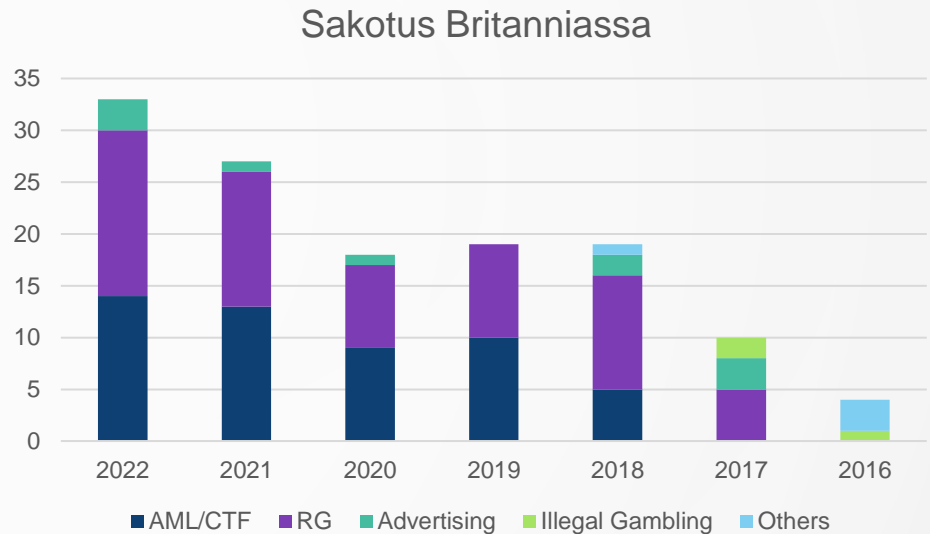

- Mahdollisuus lisätä tuottoja, mutta riippuu mm:
 - Kuluttajansuojelun taso: Kokonaiskulutuksen kasvu vai lasku
 - Verotuksen taso: Euroopan keskiarvo noin 21 %; [5, 55].
 - Lisenssimaksut, valvonnan kustannukset
 - Tuotantokustannukset?

JÄRJESTELMÄT VALVONNAN NÄKÖKULMASTA

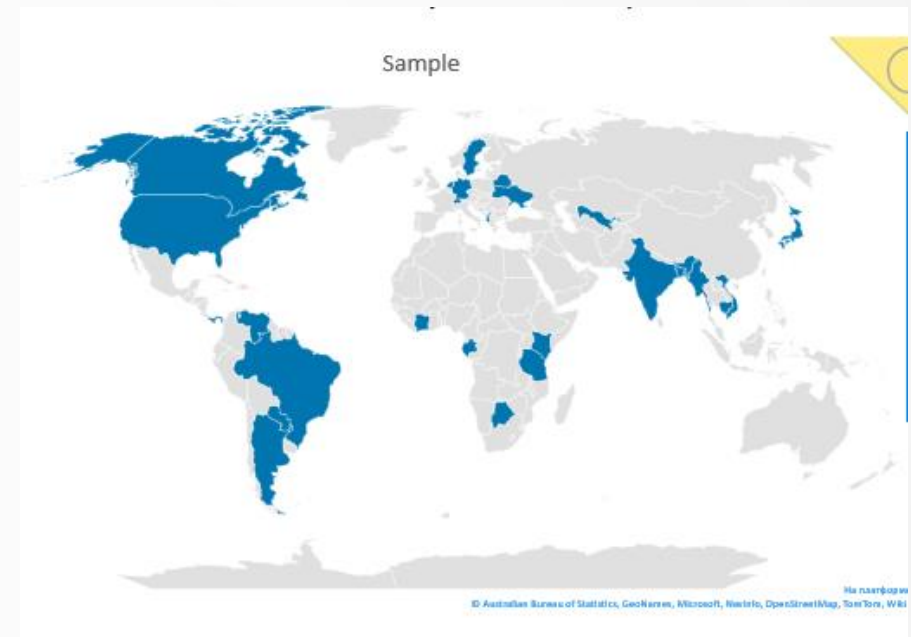
- Sakotusjärjestelmä:
 - Lisenssijärjestelmässä suuremmat mahdollisuudet sakottaa.
 - Vaatii vahvaa regulaattoria lakiperusteisella toimivallalla.
 - Monopolin mahdollisuudet sakottaa järjestelmän ulkopuolisia toimijoita vähäiset (osin Norja).
- Valvonta kunnossa jo ennen järjestelmävaihdosta.
- Valvonta teollisuudesta itsenäistä: lakiin perustuvat valvontatehtävät eivät jätä tilaa teollisuuden itsesääntelylle.

MITÄ VOIMME OPPIA MUILTA?

- Tuore maailmanlaajuinen katsaustutkimus
- Rahapelilainsäädännön järjestelmätason muutokset 2018-2021 koskevat valtaosin verkkopelaamisen sääntelyä.
- Rahapelihaitat kehystetään yhä pääsääntöisesti yksilölähtöisesti.

KONKREETTISIA JA HYVIÄ KÄYTÄNTÖJÄ MUILTA HAITTOJEN VÄHENTÄMISEEN

Yhtiöiden “huolenpitovelvollisuus”

Markkinoinnin ja mainonnan rajoittaminen (pyrkimys täyskielto)

Saavutettavuuden vähentäminen

Pelien haitallisten piirteiden säänteleminen

Pakolliset ja globaalit pelirajoitusjärjestelmät

Rahapeliteottojen lakisääteinen käyttö haittatyöhön

Datan jakaminen tutkimus- ja sääntelytoimijoille

YHTEENVETO

- Olennainen kysymys ei ole järjestelmä vaan sen tavoitteet ja toteuttamistavat.
- Lisenssijärjestelmä osittainen ratkaisu kanavoitinkysymykseen. Kyseessä ei markkinan ”avaaminen” vaan jo auki olevan markkinan tuominen sääntelyn piiriin.
- Mutta mitä kanavoinnilla halutaan saavuttaa?
 - Mahdollisuus parempaan, suuremman toimijamäärän kattavaan valvontaan.
 - Mahdollisuus kanavoida kulutusta ja pyrkiä haittojen vähentämiseen.
 - Jos tavoite kanavoida ainoastaan tuottoja, lisenssijärjestelmä voi olla kuluttajien kannalta nykyistä haitallisempi.
- Hyvät käytännöt hyviä järjestelmästä huolimatta.